

Alkotmánybíróság
1015 Budapest,
Donáti u. 35-45.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	SZEGEDI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG 1. IV/1696-0/2014
Érkezett:	2014 OKT 09. Érk.: 2014 -09- 30
Példány:	1 Kezezőiroda: Példány: 1 Mellé: 4x1
Melléklet:	4+2 db db 3K 26930/2013/12

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A MIKRO-GÁRDA '09 Mezőgazdasági Korlátolt Felelősségű Társaság (6624 Eperjes, Külterület tanya 24. A. ép.) indítványozó I/1 alatt csatolt meghatalmazással igazolt képviselőjében (jogi képviselő: Nagy és Trócsányi Ügyvédi Iroda, 1126 Budapest, Ugocsa u. 4/B, eljáró ügyvéd: dr. Bogdán Tibor), Magyarország Alaptörvényének 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján

alkotmányjogi panasszal

fordulok az Alkotmánybírósághoz a Kúria I/2 alatt csatolt **Kfv.III.37.725/2013/5.** számú, indítványozó által 2014. július 28-án kézhez vett, felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletével, illetve az az által hatályában fenntartott, I/3 alatt csatolt **3.K.26.930/2013/8.** számú, a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által hozott elsőfokú ítélet ellen, melynek keretében

indítványozom,

hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja, illetve az Abtv. 43.§ alapján állapítsa meg a felülvizsgálati ítélet és az I. f. ítélet alaptörvény-ellenességét, és az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontjára, illetve az Abtv. 43. §. (4) bekezdésére hivatkozással semmisítse meg mindkét Alaptörvénnyel ellentétes bírói ítéletet, valamint a bírósági felülvizsgálat előzményét jelentő, azzal érintett következő hatósági döntéseket: a Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala 70014-18/2011. számú döntését, a Szentesi Körzeti Földhivatal 700008-13/2012. számú határozatát, a Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala 700022-6/2012. számú döntését, a Szentesi Körzeti Földhivatal 700008-20/2012. számú határozatát és a Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala 700045-2/2012. számú határozatát.

I. ELŐZMÉNYEK

1. Indítványozó 2009-ápr-16-án bejegyzett, mezőgazdasággal foglalkozó, korlátolt felelősségű társaság.
2. Az indítványozó 2009 és 2011 között haszonbérleti szerződéseket kötött Eperjes területén található ingatlanok haszonbérletére. Indítványozó a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény 25/B. § (2) bekezdése alapján fennálló, a használatra vonatkozó bejelentési kötelezettségének az ingatlanügyi hatóság általi nyilvántartásba vétel céljából az egyes haszonbérleti szerződések megkötését követően 2009 és 2011 között eleget tett. A bejelentések alapján az ingatlanügyi hatóság a indítványozó földhasználatát a földhasználati nyilvántartásba bejegyezte, a indítványozó földhasználati lapján regisztrálásra kerültek. (701112/1/2009; 700757/2/2010)
3. Az indítványozó 2010-márc-8-án támogatási kérelmet nyújtott be az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól szóló 23/2007 (IV. 17.) FVM rendelet és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V. 14.) FVM rendelet szerinti agrár-környezetgazdálkodási támogatás igénybevételére a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz.
4. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal a támogatási kérelmet jóváhagyta.

5. A indítványozó 2011-ápr-11-én panaszbeadvánnyal élt a Vidékfejlesztési Minisztérium Földügyi Főosztálya felé, amellyel összefüggésben a Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala a Ket. 115. § (1) bek. b) pontja alapján felügyeleti eljárást indított a indítványozó földhasználati lapján szereplő bejegyzések jogszerűsége tekintetében.
6. A felügyeleti eljárás eredményeként a Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala 2011-nov-9-én felügyeleti jogkörében az elsőfokú hatóság döntéseit megsemmisítette és új eljárásra utasította, azzal hogy elrendelte a indítványozó földhasználati lapjára bejegyzett földhasználatok törlését. (70014-18/2011)
7. 2011-dec-8-án a indítványozó a végzések bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte a Pp. XX. fejezete alapján.
8. A Szegedi Törvényszék a indítványozó keresetét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény alkalmazásával, nemperes eljárás keretében bírálta el, melynek eredményeként a indítványozó keresetét elutasította. (14.Kpk.20.119/2012/2)
9. A indítványozó 2012-ápr-2-án a Szegedi Törvényszék elutasító végzésének felülvizsgálatát kérte, amelyet azonban a Kúria 2012-ápr-18-án elutasított. (Kfv.II.37.244/2012/2)
10. A Szentesi Körzeti Földhivatal eközben, 2012-márc-8-án a megismételt eljárás keretében meghozta a határozatait, amelyekben az indítványozó földhasználati nyilvántartásba vétel iránti kérelmeit elutasította, amellyel szemben az indítványozó 2012-márc-20-án fellebbezést terjesztett elő. (7000008-13/2012)
11. A Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala a fellebbviteli eljárás lefolytatása során lényeges eljárási szabálysértést észlelt, és ezért 2012-jún-12-én a körzeti földhivatal határozatait megsemmisítette és egyúttal új eljárás lefolytatására utasította. Az ekként megismételt eljárásban a körzeti földhivatal 2012-júl-30-án az indítványozó földhasználati nyilvántartásba vétel iránti kérelmeit ismét elutasította. (700008-20/2012)
12. A megismételt eljárásban hozott határozatokkal szemben az indítványozó 2012-aug-14-én fellebbezéseket terjesztett elő, amelyek alapján lefolytatott jogorvoslati eljárások eredményeként a Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala 2012-szept-19-én kelt határozataiban az indítványozó fellebbezéseit elutasította. (700045-2/2012)
13. Indítványozó 2012-okt-24-én keresetet nyújtott be közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata iránt.
14. A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.26.930/2013/8. számú ítéletével elutasította az indítványozó keresetét.
15. Indítványozó 2013-okt-16-án jogszabálysértésre hivatkozva kérte a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.26.930/2013/8. számú ítéletének felülvizsgálatát a Kúriától.
16. A Kúria 2014-júl-28-án kézhez vett ítélete elutasította az indítványozó felülvizsgálati kérelmét.

II. AZ INDÍTVÁNY BEFOGADÁSÁNAK FELTÉTELEI TELJESÜLNEK

17. Az Abtv. 29. §-a rögzíti, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”.
18. Az indítványozó konzekvensen képviselt álláspontja, hogy a Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala 2011. november 9-én meghozott döntése sértette a Ket. 115. § (4) bek. c) pontját, erre tekintettel annak meghozatalára nem is kerülhetett volna sor. Mivel a Ket. 115. § (4) bek. c) pontja a szerzett jogok védelmével közvetlen összefüggésben áll, azáltal, hogy a

jogsérelem nem került orvoslásra a jogerős közigazgatási hatóság bírósági felülvizsgálata során, a jogerős döntéssel okozott alaptörvény-ellenes állapot a mai napig fennáll. Ha a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, illetve a Kúria az Alaptörvényvel, annak B) cikk (1) bekezdésével összhangban értelmezte volna a szerzett jog fogalmát, úgy az indítványozóra kedvező döntés született volna. Így az Abtv. 29. §-ában rögzített befogadhatósági feltétel jelen alkotmányjogi panasz esetében teljesül.

19. Az Abtv. 31. § (2) bekezdése rögzíti, hogy *„[h]a egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvényvel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett panaszos által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye”*.
20. A jelen alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntésekkel kapcsolatban mindezidáig nem volt alkotmánybírósági eljárás.
21. Az Abtv. 27. §-ával összhangban az indítványozó a panasszal érintett felülvizsgálati ítéletet eredményező egyedi eljárás felperese, így érintettsége nyilvánvaló. A felülvizsgálati ítélet az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, így jogosult alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
22. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésével összhangban az alkotmányjogi panaszt a felülvizsgálati ítélet kézbesítésétől számított 60 napon belül terjesztem elő.
23. Az Abtv. 27. § b) pontjával összhangban a jogorvoslati lehetőségeket kimerítettem. A felülvizsgálati eljárásban a Kúria által hozott ítélettel szemben nincs helye jogorvoslatnak.
24. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja szerint az alkotmányjogi panaszom az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik.
25. A fentiekben kifejtettek alapján az alkotmányjogi panasz alkalmas arra, hogy azt az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II.27.) Tü. határozat 30.§ (1) bekezdése alapján befogadja.

III. AZ ALAPTÖRVÉNYBEN BIZTOSÍTOTT JOGOK SÉRELME

III.1. Szerzett jogok sérelme

26. Az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése kimondja, hogy *„[a] törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”*
27. Az alkotmányjogi panaszban felhívott, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő védelem mindenkit megillet, tehát nem csak a természetes személyeket.

[A jogsérelem a hatósági eljárásban]

28. A Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala felügyeleti jogkörében eljárva a 70014-18/2011. szám alatt meghozott döntésében az első fokon eljáró földhivatalt határozatának megsemmisítése mellett új eljárás lefolytatására utasította, és elrendelte az indítványozó földhasználatának a földhasználati nyilvántartásból való törlését is.
29. A másodfokú hatóság úgy rendelkezett a fentiek szerint, hogy nem vizsgálta a felügyeleti jogkör gyakorlásának akadályát képező, a Ket. 115. § (4) bek. c) pontja szerinti jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jog fennállását. Végzésének indokolása említés szintjén sem tartalmaz arra való utalást, hogy indítványozó jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogának fennállását vizsgálatának tárgyává tette volna, sőt semmilyen megállapítást nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy felügyeleti jogköre gyakorlásának akadályát nem áll fenn.

30. Tekintettel arra, hogy a jogsérelem a felügyeleti jogkörben eljáró hatóság döntésével bekövetkezett, azt a hatósági eljárásban orvosolni már nem lehetett. A jogsérelmet az orvosolhatta volna, ha a Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatalának jogsérelmet okozó 70014-18/2011. számú döntését követő jogerős hatósági határozat hatályon kívül helyezésre kerül a bírósági felülvizsgálati eljárásban, erre azonban az alábbiak szerint nem került sor.

[A jogsérelem fenntartása a bírósági eljárásban]

31. Az elsőfokú bíróság elutasította az indítványozó keresetét, melyet a Kúria hatályában fenntartott.
32. A Kúria döntése értelmében a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogokra közvetett módon nem lehet levonni következtetést. [Kúria Kfv.III.37.725/2013/5. sz. ítélete 9. oldal 1. bek.]
33. Felperes jogszerzése azonban nem volt közvetett. Azáltal, hogy bejegyzésre került a földhasználati nyilvántartásba, joga keletkezett arra, hogy agrár-környezetgazdálkodási támogatást vegyen igénybe, melyről a támogatás iránti kérelemmel egyidejűleg nyilatkoznia is kellett annak 2010. március 8-i igénylésekor a 61/2009. (V.14.) FVM rendelet akkor hatályos 5. § (1) bekezdése szerint: „[a] támogatás igénybevételének feltétele, hogy a földhasználó a földhasználati nyilvántartásba bejegyzett, legkésőbb 2009. szeptember 1-jétől kezdődően, a támogatási időszak teljes időtartamára vonatkozóan jogosult a támogatható földterület használatára, amelyről a támogatási kérelem benyújtásakor nyilatkozni kell”. (kiemelés tőlem)
34. Való igaz, hogy a földhasználati bejegyzéssel felperesnek nem keletkezett joga a támogatás részére történő folyósítására, hiszen ahhoz nem volt elég gyakorolnia az igénybevételre vonatkozó jogát a kérelem benyújtásával, de teljesítenie is kellett a további jogszabályi előírásokat is. A támogatás igénybevételéhez való jog és a támogatáshoz való jog ekként nem egy, de utóbbi feltételezi az előbbit. A két jog összemosása vezetett ahhoz, hogy a Kúria közvetettnek ítélte felperes jogszerzését.
35. Nem helytálló a Kúria azon álláspontja sem, hogy „[a]z elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott arra, hogy a földhasználati jog bejegyzése deklaratív, jogot nem keletkeztető bejegyzés, amelynek a felperes által hivatkozott szerzett jog megítélése szempontjából jelentősége volt [...]” (Kúria Kfv.III.37.725/2013/5. sz. ítélete 9. oldal 3. bek.)
36. Tekintettel arra, hogy nincs olyan állítás, hogy az indítványozó földhasználati jogának sérelme következett volna be, irreleváns az, hogy a földhasználati nyilvántartás deklaratív. Az agrár-környezetgazdálkodási támogatás szempontjából a földhasználati nyilvántartásban szereplő bejegyzés keletkezteti a támogatás igénybevételének jogát.

[Az Alaptörvény védelme]

37. A BH2011.264 számú jogeset a támogatáshoz való jogot szerzett jogként elismerte: „[a] Legfelsőbb Bíróság ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a felperes, mint ügyfél az alperes által rendszeresített kérelem mellékletéből, valamint a részére támogatást megállapító határozat tartalmából következően alappal bízhatott abban, hogy a támogatásra jogosult”. A támogatáshoz való jog mellett a támogatás igénybevételéhez való jog is elismerésben kell hogy részesüljön.
38. Jelen esetben alappal bízhatott az indítványozó abban, hogyha a földhasználati nyilvántartásba jogerősen bejegyzésre került, úgy a támogatás igénybevételéhez való joga fennáll, igénybevételre jogosult. Ezt a jogot az indítványozó gyakorolta, amikor a támogatásért folyamodott, melyet Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal jóvá is hagyott. Tekintettel azonban arra, hogy a földhasználati joga az érintett ingatlanok tekintetében a nyilvántartásból törlésre került, megszűnt az agrár-környezetgazdálkodási támogatás igénybevételéhez való joga is.
39. A 13/2013. (VI. 17.) AB határozat megállapította:

„A hazai és európai alkotmányjogi fejlődés eddig megtett útja, az alkotmányjog szabályszerűségei szükségképpen hatással vannak az Alaptörvény értelmezésére is. Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indoklásába történő beillesztése.

Az Alkotmánybíróság - a fenti feltételek vizsgálata mellett - a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. [...]” (Indokolás [32]-[33])

40. A fentiekkel összefüggésben az Alaptörvény lényegében változatlan tartalommal rögzíti a B) cikk (1) bekezdésében, hogy „Magyarország független, demokratikus jogállam”. Az Alkotmány kimondta a 2. § (1) bekezdésében, hogy „[a] Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam”.

41. A szerzett jogok védelme a jogbiztonság elvéből következik, ami a jogállamiság egyik követelménye, melyet a 43/1995. (VI.30.) határozat kimondott:

„A szerzett jogok védelme a jogállamban szabályként érvényesül, de nem abszolút érvényű, kivételt nem tűrő szabály. A kivételek elbírálása azonban csak esetenként lehetséges. Azt, hogy a kivételes beavatkozás feltételei fennállanak-e, végső fórumként az Alkotmánybíróságnak kell eldöntenie [32/1991. (VI. 6.) AB határozat, ABH 1991, 146., 154.]

A jogbiztonság – amely az Alkotmánybíróság szerint a jogállamiság leglényegesebb fogalmi eleme és a szerzett jogok védelmének elvi alapja – a szociális ellátási rendszerek stabilitása szempontjából tehát különös jelentőségű.

A szolgáltatásokat és a hozzájuk fűződő várományokat nem lehet sem alkotmányosan megfelelő indok nélkül, sem pedig egyik napról a másikra lényegesen megváltoztatni.

[...]

A várományok annál nagyobb védelmet élveznek, minél közelebb állnak a »beteljesedéshez«, vagyis a szolgáltatásra való alanyi jog megnyitáshoz. A már élvezett, megszerzett szolgáltatás még inkább védendő.” [3. o.]

42. Jelen esetben az indítványozó a támogatás igénybeviteléhez való jogot gyakorolta, azonban a támogatást már nem tudta felvenni az érintett ingatlanok tekintetében, mivel a joga megszűnt a földhasználati nyilvántartásból való törléssel.

43. A felügyeleti eljárás tekintetében maga a Ket. mondja ki a 115. § (4) bekezdésének c) pontjában, hogy mikor sértheti az eljárás az ügyfél szerzett jogát: (i) semmisségi ok esetén, illetve (ii) ha az ügyfél nem volt jóhiszemű.

44. Az előzmény-eljárásokban nem merült fel, hogy semmisségi ok állna fenn, a Ket. 121. §-ban meghatározott semmisségi okok közül egyik sem áll fenn. A jóhiszeműség fennállását pedig az alábbiakban mutatom be.

III.2. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme

45. A Ket. 6. § (2) bekezdése értelmében az „ügyfél jóhiszeműségét az eljárásban vélelmezni kell, a rosszhiszeműség bizonyítása a hatóságot terheli”.

46. A Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala nem vizsgálta az indítványozó jóhiszeműségét, amikor meghozta a 2011. november 9-i döntését. Pusztán a vizsgálat hiánya miatt is jogsértő volt a felügyeleti szerv döntése.
47. A bíróságnak nincs hatásköre arra, hogy a közigazgatási szerv a Ket. 115. § (4) bek. c) pont szerinti feladatát – az ügyfél rosszhiszeműségének bizonyítását – maga végezze el, a közigazgatási határozatot felülbíró bíró csak megállapíthatja azt, hogy a közigazgatási szerv eleget tett-e ennek a kötelezettségének, és bizonyítása megfelelő volt-e. Amennyiben a hatóság ezt elmulasztotta, akkor a bíróság a felülvizsgálat során köteles a jogsértő határozatot hatályon kívül helyezni. Egyéb esetben a bíróság eljárása sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz fűződő jogot.
48. A jóhiszeműség vizsgálatát az indítvánnyal támadott felülvizsgálati ítélet nem csak maga végezte el, de azt iratellenesen is tette: „[a] Kúria rámutat arra is, hogy felperes vonatkozásában azért sem valósult meg a jogszerzés, mert a felperes teljes mértékben tisztában volt azzal, hogy az állattartó telep működésének igazolására milyen okiratokat kell becsatolnia, azonban azt a felperes maga sem vitatta, hogy a földhivatal által e körben kibocsátott hiánypótlási felhívásban foglaltaknak nem tudott eleget tenni”. (Kúria Kfv.III.37.725/2013/5. sz. ítélete 9. oldal 2. bek.)
49. A Kúria ezen megállapítása iratellenes, ex post facto körülményre hivatkozik. Hiánypótlási felhívásra csak a szerzett jog sérelmét, a felügyeleti szerv új eljárásra utasítását követően került sor. A nyíltan iratellenes tényállásra alapozott ítélet tisztességtelen, s eképpen ez okból is a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmét okozza.
50. Az indítványozó jóhiszeműségével kapcsolatban rögzíteni kívánom, hogy a földhasználati jogok bejegyzése iránt maga járt el, jogi képviselő nélkül. A jog ismeretének esetleges hiányát álláspontom szerint nem lehet rosszhiszeműségként értékelni.

IV. EGYEBEK

51. Az I/2-3 alatt csatolt ítéletek szerint az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket teljes körűen kimerítette.
52. I/4 alatt csatoljuk az indítványozó személyes adatok kezelésére vonatkozó nyilatkozatát.

Budapest, 2014. szeptember 26.

Tisztelettel:

Indítványozó
képv.

DR. BOGDÁN TIBOR ügyvéd
Nagy és Trócsányi Ügyvédi Iroda
H-1126 Budapest, Ugozca utca 4/B
Telefon: 487 8700, Fax: 487 8701
www.nt.hu bogdan.tibor@nt.hu
NAGY & TRÓCSÁNYI